

ความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติในด้านโภชนาการเด็กปฐมวัย และส่วนประสมทางการตลาดของผู้ปกครอง ตำบลนาเลี้ยว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

ยุภาติ สงวนพงษ์^a, วาสนา แสงทอง^{**}, จารุมาศ จันทกุล^{***}

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติในด้านโภชนาการเด็ก และส่วนประสมทางการตลาดของผู้ปกครอง ตำบลนาเลี้ยว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ประชากรในการศึกษา คือผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลนาเลี้ยว จำนวน 126 คน เก็บรวบรวมข้อมูล ด้วย 1) แบบสอบถามความรู้ด้านโภชนาการ และด้านส่วนประสมทางการตลาดของผู้ปกครอง ใช้การทดสอบ ความเชื่อมั่นของ คูเดอร์-ริชาร์ดสัน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 0.94 2) แบบสอบถามทักษะ และการปฏิบัติ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.92 และ 0.95 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (86.80%) อายุ 50-59 ปี (29.40%) ความสัมพันธ์กับเด็กเป็นยาย (65.08%) การศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา (42.86%) สถานภาพสมรส (96.03%) อาชีพเกษตรกร (42.86%) รายได้ต่ำกว่า 10,001 บาท (29.36%) ลักษณะครอบครัวหัวงกลาง (53.97%) สมาชิกในครอบครัวจำนวน 4-5 คน (34.13%) และการได้รับข้อมูลจากโทรทัศน์ (84.13%) พบว่า ผู้ปกครองมีความรู้ด้านโภชนาการและด้านส่วนประสมทางการตลาด อยู่ในระดับสูง (72.22% และ 57.94%) ทักษะของผู้ปกครอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.09$, $SD=0.52$ และ $\bar{X}=4.06$, $SD=0.42$) และการปฏิบัติ ของผู้ปกครอง อยู่ในระดับดี ($\bar{X}=4.37$, $SD=0.42$ และ $\bar{X}=3.96$, $SD=0.32$) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ ผู้ปกครองควรให้ความสำคัญการจัดเตรียมอาหารให้มีความเหมาะสมตามวัย และมีความรอบรู้ด้านส่วนประสมทางการตลาด เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้รับการบริโภคอาหารที่เหมาะสม ตามช่วงวัย สามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

คำสำคัญ : ความรู้ ทักษะ การปฏิบัติ; เด็กปฐมวัย; โภชนาการ; ส่วนประสมทางการตลาด; ผู้ปกครอง

^a อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

^{**} อาจารย์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

^{***} ครูเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านห้วยบงเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

^a Corresponding author : ยุภาติ สงวนพงษ์ Email : tookyuphadi@gmail.com

รับบทความ: 29 ก.ค. 65; รับบทความแก้ไข: 21 ก.ย. 65; ตอบรับตีพิมพ์: 22 ก.ย. 65; ตีพิมพ์ออนไลน์ 26 ก.ย. 65

Knowledge, Attitudes, and Practice in Early Childhood Nutrition and Marketing Mix of Parents in Na Siew Subdistrict, Mueang District, Chaiyaphum Province

Yuphadi Sa-nguanphong^{*a}, Wassana Saengthong^{**}, Jarumars Janthakul^{***}

Abstract

The objectives of this study were to examine knowledge, attitudes and practice in early childhood nutrition and marketing mix among parents of pre-school children in Na Siew subdistrict, Mueang district, Chaiyaphum province. Population in this study were 126 parents of pre-school children in 4 child development centers. Data collections were done with questionnaires: 1) parent's knowledge of nutrition and marketing mix with confidence levels using Kuder-Richardson: KR-20 of 0.92 and 0.94; 2) parents' attitudes and practices with Cronbach's alpha coefficient of 0.92 and 0.95. The data were analyzed using percentages, means and standard deviations.

Results showed that the majority of the respondents were females (86.80%), aged 50-59 years (29.40%), related to the children by being grandmother (65.08%), had primary school education (42.86%), were married (96.03%), worked as farmers (42.86%), had monthly income less than 10,001 Baht (29.36%), came from skipped-generation families (53.97%), had 4-5 family members (34.13%), and received news and information through television (84.13%). Parents' knowledge was at a high level on nutrition and marketing mix (72.22% and 57.94%). Their attitudes in nutrition and marketing mix were at a high level ($\bar{X}$ =4.09, SD=0.52 and $\bar{X}$ =4.06, SD=0.42), respectively, and their practices on nutrition and marketing mix were also at a good level ($\bar{X}$ =4.37, SD=0.42 and $\bar{X}$ = 3.96, SD=0.32).

It was suggested that parents should focus on preparing food that is appropriate for their child's age. Knowledge of marketing mix needs to be encouraged for parents so their children could receive appropriate food according to their age.

Keywords : Knowledge attitude practice; Early childhood; Nutrition; Marketing mix; Parents

* Instructor, Faculty of Nursing, Chaiyaphum Rajabhat University

** Instructor, Faculty of Business Administration, Chaiyaphum Rajabhat University

*** Early Childhood Teacher, Banhuaibongnuea School, Mueang District, Chaiyaphum Province

^a Corresponding author : Yuphadi Sa-nguanphong Email : tookyuphadi@gmail.com

Received: Jul. 29, 22; Revised: Sep. 21, 22; Accepted: Sep. 22, 22; Published Online: Sep. 26, 22

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-พ.ศ.2564)⁽¹⁾ มีประเด็นในการพัฒนาหลักที่สำคัญ คือการเตรียมความพร้อมด้านกำลังคน และการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพทุนมนุษย์ของประเทศ โดยพัฒนาให้เหมาะสมตามช่วงวัยเพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ มีสุขภาพที่ดีลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ และให้ทุกภาคส่วนคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพ อาทิ ส่งเสริมให้มีกิจกรรมทางสุขภาพ และโภชนาการที่เหมาะสมตามช่วงวัย ตามนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) ภาวะโภชนาการมีความสำคัญต่อการพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นช่วงวัยที่สมองมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว⁽²⁾

ภาวะโภชนาการที่ดีเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย การพัฒนาทางด้านจิตใจ ตลอดจนความเป็นอยู่ที่ดีตลอดช่วงชีวิต โดยเฉพาะเด็กวัยก่อนเรียนเป็นช่วงวัยที่ร่างกายและสมองมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วหากมีภาวะโภชนาการที่ไม่เหมาะสมย่อมส่งผลต่อสุขภาพในระยะยาว⁽³⁾ เด็กจึงจำเป็นต้องได้รับสารอาหารในปริมาณที่เพียงพอ ความต้องการสารอาหารของเด็กแต่ละคนในช่วงวัยจะไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับอัตราการเจริญเติบโตของเด็กแต่ละคน หากเด็กได้รับสารอาหารไม่เพียงพอ จะส่งผลให้การเจริญเติบโตช้า กล้ามเนื้อไม่แข็งแรง ภูมิคุ้มกันโรคต่ำเกิดภาวะโลหิตจาง ในทางตรงกันข้าม ถ้าได้รับสารอาหารมากเกินไป จะทำให้น้ำหนักเกิน เกิดโรคอ้วน ซึ่งมีผลเสียต่อสุขภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

เด็กปฐมวัยเป็นวัยแห่งการเริ่มต้นที่สำคัญของชีวิต เนื่องจากเป็นรากฐานของการพัฒนาด้านการเจริญเติบโตทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา การเลี้ยงดูเด็กให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ มีสุขภาพดีและพัฒนาการสมวัยเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเด็กในช่วงวัยนี้มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ซึ่งอาหารเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยในการส่งเสริมพัฒนาการทั้งด้านร่างกายและสมอง อิทธิพลที่มีต่อภาวะโภชนาการของเด็กวัยนี้ ขึ้นอยู่กับความพร้อมทางเศรษฐกิจ สังคม ขนาดครอบครัว การศึกษา การทำงานนอกบ้าน ประเพณีความเชื่อ และนิสัยในการบริโภคของผู้ปกครอง ซึ่งจะมีผลต่อปริมาณและคุณภาพอาหารที่เด็กบริโภค และภาวะโภชนาการของเด็ก⁽⁴⁾ ซึ่งเด็กปฐมวัยไม่สามารถเตรียมอาหารได้เอง ผู้ปกครองจึงมีอิทธิพลต่อการรับประทานอาหารของเด็ก โดยเด็กจะรับประทานอาหารมาน้อย ถูกต้องตามหลักโภชนาการหรือไม่นั้น เกิดจากผู้ปกครองความคุ้นเคย มีการฝึกหัดการจัดเตรียมอาหาร และการเห็นตัวอย่างของคนในครอบครัว ดังนั้น พฤติกรรมการจัดเตรียมอาหารของผู้ปกครองให้แก่เด็กจึงมีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของเด็ก⁽⁵⁾

เด็กปฐมวัยควรได้รับการดูแลภาวะโภชนาการจากผู้ปกครอง เนื่องจากเป็นกลุ่มบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด เป็นผู้เลี้ยงดูหลัก ซึ่งต้องมีความรู้ในการจัดเตรียมอาหารการส่งเสริมภาวะโภชนาการตามหลักที่ถูกต้อง⁽⁶⁾ เข้าใจในการเลือกชนิดของอาหารส่งเสริมพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่เหมาะสม

เนื่องจากที่ผ่านมาพบว่าผู้ประกอบการบางรายมีความเชื่อและวิธีการให้อาหารที่ไม่ถูกต้อง เช่น ห้ามรับประทานเลือด เพราะกลัวจะมีเชื้อโรค ห้ามรับประทานมะละกอ เพราะกลัวเด็กท้องเสีย เป็นต้น ส่งผลเสียต่อเด็กทำให้เด็กได้รับปริมาณของสารอาหารไม่เพียงพอกับความต้องการของร่างกาย ซึ่งมีผลต่อการเจริญเติบโตของเด็กในอนาคต ส่วนพฤติกรรมเด็กในช่วงวัยนี้เป็นวัยที่เริ่มเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และสิ่งแวดล้อมรอบตัว จึงไม่สนใจรับประทานอาหาร และมีปัญหาเรื่องพฤติกรรมการบริโภคอาหาร เช่น ไม่ชอบรับประทานข้าว อมข้าว ไม่ชอบรับประทานผัก-เนื้อสัตว์ ชอบรับประทานอาหารประเภท Fast food ขนมกรุบกรอบ ชอบเครื่องดื่มรสหวาน ทำให้เสี่ยงต่อการได้รับสารอาหารไม่เพียงพอ และมีปริมาณไขมัน น้ำตาล และโซเดียมในปริมาณที่สูงกว่ามาตรฐานที่เด็กควรได้รับ ก่อให้เกิดปัญหาด้านโภชนาการตามมา⁽⁷⁾ ปัญหาด้านสุขภาพของเด็ก รวมทั้งการส่งเสริมการขายสินค้าด้านโภชนาการปัจจุบันมีหลายรูปแบบ ส่งผลกระทบทั้งต่อการรับรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติในการบริโภคอาหารเด็กของผู้ปกครอง ดังปรากฏปัญหาสุขภาพ พบว่า เด็กเป็นโรคอ้วนและโรคเรื้อรัง จากการส่งเสริมภาวะโภชนาการที่ไม่เหมาะสมมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น การขยายตัวของการสื่อสารการตลาดของอาหาร ไปยังกลุ่มเด็กและผู้ปกครอง ถูกแวดล้อมด้วยข้อมูลจากสื่อที่หลากหลาย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ภาวะโภชนาการเด็กไม่เป็นไปตามวัย

The American Psychological Association⁽⁸⁾ สรุปไว้ว่า ผู้ปกครองเด็กส่วนใหญ่ไม่เข้าใจว่าวัตถุประสงค์ของโฆษณาเป็นการชักชวนผู้บริโภคให้ซื้อสินค้า โดยเฉพาะในเด็กเล็กจะไม่สามารถแยกความแตกต่างของรายการโทรทัศน์กับโฆษณาได้ จนกว่าจะอายุ 12 ปี⁽⁹⁾ และเด็กทุกกลุ่มอายุล้วนแต่ได้รับผลกระทบจากสื่อ จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับระดับของสื่อที่กระทบต่อการรับรู้และความสนใจของเด็ก เช่น เด็ก อายุ 2-6 ปี ชอบโฆษณาที่มันึกแสดง เสียงเพลง ภาพที่มีสีสัน และของที่มีรูปลักษณะดึงดูดใจ ดังนั้นผู้ประกอบการที่ดูแลเด็กจึงเป็นบุคคลที่สำคัญมากในการให้ข้อมูลการเลี้ยงดูเด็กเพื่อให้เด็กมีภาวะโภชนาการที่เหมาะสมตามวัย โดยใช้หลักการด้านส่วนประสมทางการตลาด 4P's ของ Kotler & Keller⁽¹⁰⁾ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) ช่องทางการจำหน่าย (Place) และการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ผู้ปกครองเด็ก ถูกแวดล้อมด้วยข้อมูลจากสื่อที่หลากหลายหลาย ช่องทางการขายสินค้าและการส่งเสริมการขายสินค้าในหลายรูปแบบ ผู้ปกครองเด็กมีความเสี่ยงสูงต่อการได้รับสื่อโฆษณาและการตลาดที่ไม่เหมาะสม เพราะเด็กยังขาดทักษะการรับรู้ และประสบการณ์ไม่สามารถตีความหรือวิเคราะห์เนื้อหาของโฆษณาได้ ดังนั้นการที่ผู้ปกครองมีความรู้ด้านส่วนประสมทางการตลาด เป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้ปกครองเด็กเข้าถึงการส่งเสริมภาวะโภชนาการที่เหมาะสม ต้องมีความรอบรู้เท่าทันสื่อ และการตลาดที่สามารถเข้าถึงเด็กและผู้ปกครองในชีวิตประจำวัน ได้อย่างบูรณาการ

จากการสำรวจชุมชนตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2565 พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 81 การศึกษาระดับประถม ร้อยละ 73 ให้ความสำคัญในการจัดเตรียมอาหารมื้อเช้าแก่เด็ก ร้อยละ 45 มีทัศนคติในการประกอบอาหารให้แก่เด็กด้วยการปรุงรส

ใส่ผงชูรส ร้อยละ 61 ผู้ปกครองได้รับข้อมูลการโฆษณาทั้งรูปแบบของผลิตภัณฑ์อาหาร การชวนเชื่อ และการเข้าถึงข้อมูลในการส่งเสริมโภชนาการเด็กโดยผ่านสื่อดิจิทัลต่างๆ ทำให้เด็กชอบรับประทานขนมกรุบกรอบ เพราะสะดวก หาซื้อง่าย ร้อยละ 89 และการเลือกซื้ออาหารในร้านสะดวกซื้อของเด็ก ร้อยละ 70 การข้อมูลการตรวจสุขภาพเด็กประจำปี พบว่ากราฟแสดงการเจริญเติบโตเปรียบเทียบกับส่วนสูงอยู่ในระดับเริ่มอ้วน คิดเป็นร้อยละ 4.76 และค่อนข้างผอม คิดเป็นร้อยละ 2.34 จากข้อมูลดังกล่าว พบว่าผู้ปกครองยังขาดความรู้ ทักษะ ทักษะการปฏิบัติ และการเข้าถึงข้อมูลทางการตลาดเกี่ยวกับการส่งเสริมโภชนาการเด็กอย่างเหมาะสม คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา ความรู้ ทักษะ การปฏิบัติในด้านโภชนาการเด็กปฐมวัยและด้านส่วนประสมทางการตลาดของผู้ปกครอง ตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติในด้านโภชนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง ตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาส่วนประสมทางการตลาดของผู้ปกครอง ตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา เพื่อศึกษาความรู้ ทักษะ การปฏิบัติในด้านโภชนาการเด็กปฐมวัย และด้านส่วนประสมทางการตลาดของผู้ปกครอง ตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษานี้ คือ ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัย (อายุ 1-5 ปี) ที่มารับบริการที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้ง 4 แห่งในตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำนวนผู้ปกครองทั้งหมด 126 คน มีรายละเอียด ดังนี้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านนาเสียว จำนวน 22 คน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านนาวัง จำนวน 31 คน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านนาสีนวล จำนวน 42 คน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านไทรงาม จำนวน 31 คน

จากจำนวนเด็กปฐมวัยที่มารับบริการที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 4 ศูนย์ จำนวนทั้งหมด 126 คน กลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตรของเครซีและมอร์แกน⁽¹¹⁾ และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เพื่อให้มีการกระจายของกลุ่มตัวอย่างครอบคลุมและเปิดโอกาสให้ประชากรทุกคนมีสิทธิ์ได้รับการเลือกเท่ากัน ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 117 คน เมื่อผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้มีจำนวนใกล้เคียงกับจำนวนประชากร (ต่างกัน 9 คน) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลในการศึกษานี้กับผู้ปกครองทั้งหมดที่พาเด็กมารับบริการ ณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในตำบลนาเสียวเป็นกลุ่มตัวอย่าง รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 126 คน

เกณฑ์ในการคัดเข้า มีดังนี้ 1) ผู้ปกครองทำหน้าที่หลักในการดูแลเด็ก (อายุ 1 ปีบริบูรณ์ ถึง 5 ปี 11 เดือน 29 วัน) และอาศัยอยู่ในตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ 2) ผู้ปกครองมีความสัมพันธ์

ทางสายเลือดกับเด็ก 3) ผู้ปกครองสามารถสื่อสารได้ ดูแลเด็กนานมากกว่า 3 เดือน และ 4) ผู้ปกครองมีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไปไม่มีโรคประจำตัวร้ายแรงหรือความพิการ ไม่มีปัญหาสุขภาพเรื้อรัง ไม่มีความผิดปกติด้านการรับรู้ การได้ยิน การมองเห็น การพูด สามารถติดต่อสื่อสารภาษาไทยได้อย่างเข้าใจ ไม่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าร่วมกลุ่มการเรียนรู้และการสัมภาษณ์

เกณฑ์ในการคัดออก ดังนี้ 1) ผู้ปกครองที่มีปัญหาสุขภาพรุนแรงทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เช่น ติดเชื้ออย่างรุนแรง หลังผ่าตัด ภาวะเจ็บป่วยที่ต้องนอนโรงพยาบาล เป็นต้น 2) ผู้ปกครองเด็ก ไม่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ และ 3) ผู้ปกครองและเด็กย้ายที่อยู่อาศัยออกจากตำบลนาเสียว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามศักยภาพของผู้ปกครองในการส่งเสริมภาวะโภชนาการเด็กตามวัยใน 3 ด้านประกอบด้วย ด้านความรู้ ด้านปฏิบัติ และด้านทัศนคติ หลักการของโภชนาการในเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูล ทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีแบบสอบถามทั้งหมด 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ปกครอง จำนวน 12 ข้อ ประกอบไปด้วย อายุ เพศ ความสัมพันธ์กับเด็ก สถานภาพ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ย/เดือน ศาสนา ความเพียงพอของรายได้ ลักษณะครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว และข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความรู้ของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยด้านโภชนาการเด็ก และด้านส่วนประสมทางการตลาด จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีเนื้อหาความรู้ 2 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านโภชนาการเด็ก ได้แก่ สารอาหารตามหลักโภชนาการ สุขวิทยาในการรับประทานอาหาร และการดูแลความสะอาด เป็นต้น และ 2) ด้านส่วนประสมทางการตลาด ในการศึกษาครั้งนี้ใช้หลัก 4P's Kotler & Keller⁽¹⁰⁾ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) ช่องทางการจำหน่าย (Place) และการส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นต้น แบบเลือกตอบ 1 คำตอบ มี 3 ตัวเลือก คือ ใช่ ไม่ใช่ ไม่แน่ใจ มีจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 16 ข้อ คะแนนเต็ม 16 คะแนน ประเมินคะแนนโดยตอบถูกต้องให้ 1 คะแนน ตอบไม่ใช่ ไม่แน่ใจให้ 0 คะแนน คะแนนที่ได้นำมาจัดกลุ่ม โดยใช้รูปแบบอิงเกณฑ์ของ Bloom⁽¹¹⁾ ดังนี้

ความรู้ระดับสูง หมายถึง คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป (8-10 คะแนน)

ความรู้ระดับปานกลาง หมายถึง คะแนนร้อยละ 60-79 (6-7 คะแนน)

ความรู้ระดับต่ำ หมายถึง คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60 (0-5 คะแนน)

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยด้านโภชนาการเด็กและด้านส่วนประสมทางการตลาด โดยมีเนื้อหาทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยด้านโภชนาการเด็กและด้านส่วนประสมทางการตลาด โดยมีเนื้อหาความรู้เกี่ยวข้องอยู่ 2 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านโภชนาการเด็ก ได้แก่ สารอาหารตามหลักโภชนาการ สุขวิทยาในการรับประทานอาหาร และการดูแลความสะอาด เป็นต้น และ 2) ด้านส่วนประสม

ทางการตลาด รวมทั้ง 2 ด้าน ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5 คะแนน), เห็นด้วย (4 คะแนน) ไม่แน่ใจ/เฉยๆ (3 คะแนน) ไม่เห็นด้วย (2 คะแนน) และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1 คะแนน) รวมทั้ง 2 ด้าน มีจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 16 ข้อ คะแนนรวมทั้งหมด คำนวณเป็นคะแนนเฉลี่ย จัดระดับคะแนนค่าเฉลี่ยทัศนคติ กำหนดเป็นช่วงคะแนนค่าเฉลี่ย Best⁽¹²⁾ โดยการคำนวณอันตรภาคชั้น จากสูตร $\text{อันตรภาคชั้น} = (\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}) \div \text{จำนวนชั้น}$ ได้ช่วงห่างระหว่างชั้น = $(5-1) \div 3 = 1.33$ คะแนน และสามารถกำหนดระดับทัศนคติดังนี้

ทัศนคติระดับดี คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.67–5.00

ทัศนคติระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.34–3.66

ทัศนคติระดับไม่ดี คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.00–2.33

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามการปฏิบัติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยด้านโภชนาการเด็กและด้านส่วนประสมทางการตลาด โดยมีเนื้อหาความรู้เกี่ยวข้องอยู่ 2 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านโภชนาการเด็ก ได้แก่ สารอาหารตามหลักโภชนาการ สุวิทยาในการรับประทานอาหาร และการดูแลความสะอาด เป็นต้น และ 2) ด้านส่วนประสมทางการตลาด รวมทั้ง 2 ด้าน มีจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 16 ข้อ ลักษณะคำถามของแบบสอบถามในส่วนนี้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ดังนี้

5 คะแนน = เสมอ หมายถึง ปฏิบัติพฤติกรรมนั้นเป็นประจำทุกวันหรือ 6 วัน/สัปดาห์

4 คะแนน = บ่อยครั้ง หมายถึง ปฏิบัติพฤติกรรมนั้น 5 วัน/สัปดาห์

3 คะแนน = ปานกลาง หมายถึง ปฏิบัติพฤติกรรมนั้น 3 วัน/สัปดาห์

2 คะแนน = นานๆ ครั้ง หมายถึง ปฏิบัติพฤติกรรมนั้น 1-2 วัน/สัปดาห์

1 คะแนน = ไม่ปฏิบัติ หมายถึง ไม่ปฏิบัติพฤติกรรมนั้นเลย

คะแนนรวมทั้งหมดคำนวณเป็นคะแนนเฉลี่ย และกำหนดระดับการปฏิบัติได้ดังนี้

การปฏิบัติระดับดี คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.67–5.00

การปฏิบัติระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.34–3.66

การปฏิบัติระดับควรปรับปรุง คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.00–2.33

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน และตรวจสอบวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดสอบ (Try-out) กับผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่ศึกษา จำนวน 30 คน แบบสอบถามความรู้ในด้านโภชนาการและด้านส่วนประสมทางการตลาดของผู้ปกครอง ใช้การทดสอบความเชื่อมั่นของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson: KR-20) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 0.94 ตามลำดับ

แบบสอบถามทัศนคติ และแบบสอบถามการปฏิบัติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในด้านโภชนาการเด็ก และด้านส่วนประสมทางการตลาด ใช้การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)⁽¹³⁾ ได้ค่าสัมประสิทธิ์ ความเชื่อมั่นของครอนบาคของแบบสอบถามทัศนคติ และการปฏิบัติโภชนาการเด็กและด้านส่วนประสมทางการตลาด เท่ากับ 0.92 และ 0.95 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย จากแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. ทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ถึงนายกองค์การบริหารตำบลนาเสียว และผู้อำนวยการด้านการศึกษาด้านนาเสียว
2. ติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ประสานงานกับครูประจำศูนย์เด็กเล็กทั้ง 4 แห่ง ทำหนังสือถึงผู้ปกครอง เพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา
3. ผู้วิจัยดำเนินเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 1 ชุด มี 4 ส่วน สอบถามข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของข้อมูล ก่อนนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง แบบสอบถามด้านความรู้ ด้านการปฏิบัติ และด้านทัศนคติ ในการส่งเสริมภาวะโภชนาการเด็กของผู้ปกครอง ตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าต่ำสุด-สูงสุด

การพิทักษ์สิทธิ์ของอาสาสมัคร

ผู้วิจัยตระหนักและให้ความสำคัญในการพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ลักษณะการเก็บข้อมูล ขั้นตอนการเก็บข้อมูล และการลงนามในเอกสารยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัย และสิทธิของการเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยกลุ่มตัวอย่างสามารถยกเลิกไม่เข้าร่วมการวิจัยได้โดยไม่มีเงื่อนไขใดๆ และข้อมูลจากการวิจัยจะนำเสนอในภาพรวม ได้รับการรับรองการพิจารณาการทำวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เลขที่ HE 65-2-008

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จำนวน 126 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 86.80 อายุ 50-59 ปี ร้อยละ 29.40 ความสัมพันธ์กับเด็กส่วนใหญ่เป็นยาย ร้อยละ 65.08 การศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 42.86 สถานภาพสมรส ร้อยละ 96.03 ศาสนาพุทธ ร้อยละ 100 ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 42.86 รายได้ต่ำกว่า 10,001 บาท ร้อยละ 29.36 มีความเพียงพอของรายได้แต่ไม่มีเงินออม

ร้อยละ 69.84 ลักษณะครอบครัวหัว่งกลาง คิดเป็นร้อยละ 53.97 สมาชิกในครอบครัวจำนวน 4-5 คน ร้อยละ 34.13 การได้รับข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์มากที่สุด ร้อยละ 84.13

2. ความรู้ด้านโภชนาการเด็กและด้านส่วนประสมทางการตลาดของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

ความรู้ของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยด้านโภชนาการเด็กส่วนใหญ่ พบว่าผู้ปกครองมีระดับความรู้ด้านโภชนาการอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 72.22) และรองลงมา มีระดับความรู้ที่อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 27.78) ตามลำดับ โดยมีคะแนนเฉลี่ยระดับความรู้เท่ากับ 8.3 คะแนนจากคะแนนเต็ม 10 คะแนน (SD=0.35) ส่วนความรู้ด้านส่วนประสมทางการตลาดของผู้ปกครองส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 57.94) รองลงมา มีความรู้ที่อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 42.06) ตามลำดับ โดยมีคะแนนเฉลี่ยระดับความรู้เท่ากับ 5.3 คะแนน จากคะแนนเต็ม 6 คะแนน (SD=0.25) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับความรู้ด้านโภชนาการเด็กและส่วนประสมทางการตลาดของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย (n=126)

ข้อ	ความรู้ของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย	จำนวน	ร้อยละ
ด้านโภชนาการเด็ก			
ระดับสูง	(8-10 คะแนน)	91	72.22
ระดับปานกลาง	(6-7 คะแนน)	35	27.78
ระดับต่ำ	(1-5 คะแนน)	0	0
	รวม	126	100.0
	คะแนนเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	8.3 (0.35)	
ด้านส่วนประสมทางการตลาด			
ระดับสูง	(5-6 คะแนน)	73	57.94
ระดับปานกลาง	(3-4 คะแนน)	53	42.06
ระดับต่ำ	(1-2 คะแนน)	0	0
	รวม	126	100.0
	คะแนนเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	5.3 (0.25)	

3. ทักษะด้านโภชนาการเด็กและด้านส่วนประสมทางการตลาดของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

ทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยด้านโภชนาการเด็กส่วนใหญ่ พบว่าผู้ปกครองมีระดับทัศนคติด้านโภชนาการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.09, SD=0.52) ส่วนในรายข้อ พบว่า การให้เด็กล้างมือก่อนรับประทานอาหารเป็นสิ่งที่ควรทำเพื่อป้องกันการเชื้อโรค มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ =4.97, SD=0.28) รองลงมา ได้แก่ การที่เด็กรับประทานอาหารได้มากและอ้วน เป็นเด็กที่น่ารัก น่าเอ็นดู ($\bar{X}$ =4.63, SD=0.49) และ ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การเสริมเกลือไอโอดีนในอาหารให้เด็กรับประทาน ($\bar{X}$ =2.27, SD=1.84)

ทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยด้านส่วนประสมทางการตลาดส่วนใหญ่ พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.06$, $SD=0.42$) ส่วนในรายชื่อ พบว่า การเลือกซื้ออาหารจากห้างสรรพสินค้า ตามคำแนะนำ เป็นสิ่งที่ทันสมัย มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.90$, $SD=0.29$) รองลงมา ได้แก่ การซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีคุณภาพและมีสีสดใส เพื่อดึงดูดความสนใจของเด็กให้แก่เด็ก ($\bar{X}=4.47$, $SD=0.50$) และ ซื้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การสั่งซื้อผลิตภัณฑ์อาหาร Online เช่น Lazada และ Shopee เป็นต้น ($\bar{X}=2.45$, $SD=0.94$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับทัศนคติของผู้ปกครองในการส่งเสริมภาวะโภชนาการเด็ก และส่วนประสมทางการตลาด (n=126)

ข้อ	ทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย	$\bar{X}$	SD	การแปลผล
ด้านโภชนาการเด็ก				
1	ท่านคิดว่าเด็กที่รับประทานอาหารได้มากและอ้วน เป็นเด็กที่น่ารัก น่าเอ็นดู	4.63	0.49	มาก
2	ท่านคิดว่าเด็กที่รับประทานอาหาร เป็นสิ่งที่ควรทำ เพื่อป้องกันการเจ็บโรค	4.97	0.28	มาก
3	ท่านคิดว่า ขนมอบรรทุก เป็นขนมที่สะดวกในการหา ให้เด็กรับประทาน	4.17	0.69	มาก
4	ท่านคิดว่าเด็กมีส่วนร่วมในการจัดเมนูอาหารเป็น	4.25	0.88	มาก
5	ท่านคิดว่าน้ำอัดลมเป็นเครื่องดื่มที่มีคุณค่าต่อร่างกาย	4.36	0.76	มาก
6	ท่านคิดว่าเตรียมอาหารด้วยตนเอง เป็นสิ่งที่ควรทำ ถึงแม้จะเสียเวลา	4.33	0.62	มาก
7	ท่านคิดว่าข้าวแดง ข้าวซ้อมมือ เป็นข้าวสำหรับคนจน	4.34	1.12	มาก
8	ท่านคิดว่า การพูดคุยถึงประโยชน์ของผัก มีส่วนร่วม ในการปลูกผัก หรือคิดเมนูอาหารที่มีผักเป็นส่วนประกอบ จะทำให้เด็กชอบรับประทานผัก	4.25	0.50	มาก
9	ท่านคิดว่าอาหารที่ไม่ใส่ผงชูรส จะไม่อร่อย	3.31	0.76	ปานกลาง
10	ท่านคิดว่าเสริมเกลือไอโอดีนในอาหารให้เด็กรับประทาน เป็นสิ่งสำคัญต่อสติปัญญา	2.27	1.84	น้อย
ภาพรวม ด้านโภชนาการ		4.09	0.52	มาก
ด้านส่วนประสมทางการตลาด				
11	ท่านคิดว่าเลือกซื้ออาหารที่มีฉลากและรูปแบบบรรจุ ผลิตภัณฑ์ที่มีความแปลกใหม่เป็นสิ่งที่เหมาะสมกับเด็ก	3.35	0.89	ปานกลาง
12	ท่านคิดว่าเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีคุณภาพและมีสีสดใส เพื่อดึงดูดความสนใจของเด็กให้แก่เด็ก	4.47	0.50	มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ) ระดับทัศนคติของผู้ปกครองในการส่งเสริมภาวะโภชนาการเด็ก และส่วนประสมทางการตลาด (n=126)

ข้อ	ทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย	$\bar{X}$	SD	การแปลผล
13	ท่านคิดว่า การมีส่วนครัวในบ้าน นำผักในสวนครัว มาประกอบอาหาร เป็นสิ่งที่คุ้มค่าและประหยัด	3.39	1.32	ปานกลาง
14	ท่านคิดว่าการจัดให้เด็กมีส่วนร่วมในการเลือกชนิดอาหาร ด้วย เป็นสิ่งที่ควรทำ เพราะเป็นการเตรียมความพร้อม ในการเข้าสังคมให้แก่เด็ก	4.17	0.40	มาก
15	ท่านคิดว่าการสั่งซื้อผลิตภัณฑ์อาหาร Online เช่น Lazada Shopee เป็นต้น เป็นช่องทางการจำหน่ายสินค้า ที่ดีและท่านสามารถเข้าถึงข้อมูล	2.45	0.94	น้อย
16	ท่านคิดว่าการเลือกซื้ออาหารจากห้างสรรพสินค้า ตามคำแนะนำ เป็นสิ่งที่ทันสมัย	4.90	0.29	มาก
ภาพรวมด้านส่วนประสมทางการตลาด		4.06	0.42	มาก

4. การปฏิบัติด้านโภชนาการและด้านส่วนประสมทางการตลาดของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

การปฏิบัติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ด้านโภชนาการเด็กส่วนใหญ่ พบว่า ผู้ปกครองมีระดับการปฏิบัติด้านโภชนาการอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=4.37$, $SD=0.42$) ส่วนในรายข้อ พบว่า การให้เด็กดื่มนมเสริมอย่างน้อยวันละ 1 กล่อง มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.97$, $SD=0.18$) รองลงมา ได้แก่ การล้างมือ และสอนให้เด็กล้างมือด้วยสบู่ก่อนรับประทานอาหาร และหลังจากเข้าห้องน้ำ ($\bar{X}=4.88$, $SD=0.33$) และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การจัดเมนูอาหารที่มีส่วนประกอบของผักและผลไม้ให้เด็กรับประทาน ($\bar{X}=3.35$, $SD=0.92$)

การปฏิบัติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ด้านส่วนประสมทางการตลาดส่วนใหญ่ พบว่า ผู้ปกครองมีระดับการปฏิบัติด้านส่วนประสมทางการตลาด อยู่ในระดับดี ($\bar{X}=3.96$, $SD=0.32$) ส่วนในรายข้อ พบว่า การซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่ลดราคาเป็นสิ่งที่คุ้มค่าและประหยัด มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.69$, $SD=0.46$) รองลงมา ได้แก่ การเลือกซื้ออาหารที่มีฉลากและรูปแบบบรรจุผลิตภัณฑ์ที่มีความแปลกใหม่ให้แก่เด็ก ($\bar{X}=4.39$, $SD=0.38$) และ ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การติดตามและสั่งซื้อผลิตภัณฑ์อาหาร Online เช่น Lazada Shopee เป็นต้น ($\bar{X}=2.25$, $SD=0.73$) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับการปฏิบัติของผู้ปกครองด้านโภชนาการเด็ก และด้านส่วนประสมทางการตลาด (n=126)

ข้อ	การปฏิบัติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย	$\bar{x}$	SD	การแปลผล
ด้านโภชนาการเด็ก				
1	ท่านจัดเมนูอาหารให้เด็กรับประทานมือเช้า	4.75	0.82	ดี
2	ท่านจัดเมนูอาหารที่มีส่วนประกอบของผัก และผลไม้ให้เด็กรับประทาน	3.35	0.92	ปานกลาง
3	ท่านจัดเมนูอาหารให้มีสีสันท่า สว่างงาม เพื่อดึงดูดความสนใจในการรับประทานอาหาร	3.63	0.66	ปานกลาง
4	ท่านล้างมือ และสอนให้เด็กล้างมือด้วยสบู่ก่อนรับประทานอาหาร และหลังจากเข้าห้องน้ำ	4.88	0.33	ดี
5	ท่านให้เด็กดื่มนมเสริม อย่างน้อยวันละ 1 กล่อง	4.97	0.18	ดี
6	ท่านให้เด็กรับประทานขนมขบเคี้ยว เช่น มันฝรั่งทอด ขนมปังแท่ง ปลาเส้นปรุงรส เป็นต้น	4.02	0.96	ดี
7	ท่านจัดเตรียมอาหารที่สุก สะอาด และเตรียมจัดอาหารที่หมุนเวียน ไม่ซ้ำรายการอาหารให้เด็ก	4.70	0.48	ดี
8	ท่านให้เด็กรับประทานอาหารสำเร็จรูป บรรจุซอง/กระป๋อง	4.19	0.70	ดี
9	ท่านเลือกซื้ออาหารที่สด และสะอาดมาประกอบอาหารให้แก่เด็ก	4.71	0.45	ดี
10	ท่านให้เด็กดื่มเครื่องดื่มที่มีรสหวาน เช่น น้ำอัดลม น้ำหวาน โกโก้ เย็น ชาเย็น น้ำปั่น น้ำผลไม้ นมเปรี้ยว เป็นต้น	4.50	0.59	ดี
	ภาพรวมด้านโภชนาการ	4.37	0.42	ดี
ด้านส่วนประสมทางการตลาด				
11	ท่านเลือกซื้ออาหารที่มีฉลากและรูปแบบบรรจุผลิตภัณฑ์ ที่มีความแปลกใหม่ให้แก่เด็ก	4.39	0.38	ดี
12	ท่านเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีคุณภาพและมีสีสันท่า เพื่อดึงดูดความสนใจของเด็กให้แก่เด็ก	4.20	0.52	ดี
13	ท่านซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่ลดราคาเป็นสิ่งที่คุ้มค่าและประหยัด	4.69	0.46	ดี
14	ท่านให้เด็กเลือกซื้ออาหารหรือขนมจากร้านสะดวกซื้อ เช่น Seven-Eleven หรือ Lotus เป็นต้น ได้ด้วยตนเอง	4.32	0.42	ดี
15	ท่านติดตามและสั่งซื้อผลิตภัณฑ์อาหาร online เช่น Lazada Shopee เป็นต้น	2.25	0.73	ต่ำ
16	ท่านศึกษาข้อมูล จากการโฆษณาสินค้าผ่านสื่อดิจิทัลต่างๆ ก่อนการตัดสินใจซื้ออาหารให้แก่เด็ก	2.46	0.85	ปานกลาง
	ภาพรวมด้านส่วนประสมทางการตลาด	3.96	0.32	ดี

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ความรู้ ทักษะ การปฏิบัติในด้านโภชนาการเด็ก และส่วนประสมทางการตลาดของผู้ปกครอง ตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ มีรายละเอียดดังนี้

1. ความรู้ของผู้ปกครองด้านโภชนาการเด็กส่วนใหญ่ พบว่า ร้อยละ 72.22 อยู่ในระดับสูง รองลงมา ร้อยละ 27.78 อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีความสัมพันธ์เป็นยาย อายุอยู่ในช่วง 50-59 ปี ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ในการเลี้ยงดูเด็กโดยเฉพาะเรื่องการจัดเตรียมอาหารให้แก่เด็กและสมาชิกในครอบครัว ถึงแม้จะอยู่ในพื้นที่ชนบท ประกอบอาชีพเกษตรกร แต่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้ผู้ปกครองเด็กมีความตระหนัก ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม มีการเฝ้าระวัง การเกิดโรคติดต่อ ทำให้มีพฤติกรรมกินร้อน ช้อนกลาง ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีและควรปฏิบัติให้เป็นปกติ ในชีวิตประจำวัน การศึกษาค้นคว้าถึงแม้ภาพรวมมีระดับคะแนนความรู้ในระดับสูง แต่พบว่ามีข้อคำถามที่ต้องให้ความสำคัญในการจัดเตรียมอาหารที่ต้องเสริมเกลือไอโอดีนในเมนูอาหาร ซึ่งผู้ปกครองเด็กยังขาดความรู้ ถึงประโยชน์ของการเสริมเกลือไอโอดีนในอาหารให้แก่เด็ก ซึ่งเป็นสารอาหารที่ช่วยส่งเสริมการเจริญเติบโต ของสมอง โรคขาดสารไอโอดีนยังคงเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศไทย ซึ่งการขาดสารไอโอดีน ส่งผลต่อพัฒนาการทางสมองและความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กไทย⁽¹⁴⁾ ผู้ปกครองเป็นกลุ่มบุคคล ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กมีหน้าที่หลัก ซึ่งต้องมีความรู้ในการจัดอาหารและส่งเสริมภาวะโภชนาการตามหลัก ที่ถูกต้อง⁽⁶⁾ เข้าใจในการเลือกอาหารและส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคอาหารที่เหมาะสม เนื่องจากที่ผ่านมา พบว่าผู้ปกครอง ที่จะเติบโตเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติในอนาคต

ผู้ปกครองเด็กส่วนใหญ่ไม่เข้าใจว่าวัตถุประสงค์ของการโฆษณาชวนเชื่อในการซื้อขายสินค้า ด้านอาหารจากสื่อดิจิทัลต่างๆ โดยเฉพาะในเด็กเล็กจะไม่สามารถแยกความแตกต่างของรายการโทรทัศน์ กับโฆษณาได้ จนกว่าจะอายุ 12 ปี⁽⁹⁾ จากการศึกษาครั้งนี้ ระดับความรู้ด้านส่วนประสมทางการตลาด ของผู้ปกครอง พบว่า ร้อยละ 57.94 อยู่ในระดับสูง รองลงมา ร้อยละ 42.06 อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีระดับ ของคะแนนไม่แตกต่างกันมาก จากการได้การได้รับข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์มากที่สุด ร้อยละ 84.13 ปัจจุบันผู้ปกครองได้มีการเข้าถึงข้อมูลด้านโภชนาการเด็กได้จากสื่อต่างๆ การโฆษณาทางโทรทัศน์ การศึกษา ครั้งนี้พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นยาย อายุช่วง 50-59 ปี ระดับการศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษา ลักษณะ ครอบครัวเป็นครอบครัวหัวกลาง ไม่มีบิดาและมารดาอาศัยอยู่ด้วย ฐานะทางการเงินเพียงพอกับค่าใช้จ่าย แต่ไม่มีเงินออม จึงเป็นข้อจำกัดในการซื้ออาหารทาง Online เช่น Lazada Shopee เป็นต้น ซึ่งแตกต่าง กับการศึกษาของ สุนิสา ชวันโชติบัณฑิต และพอดิ สุขพันธ์⁽¹⁵⁾ การสั่งซื้อผลิตภัณฑ์อาหารทาง Online เป็นช่องทางการจำหน่ายสินค้าที่ดีและท่านสามารถเข้าถึงข้อมูล สื่อดิจิทัล เป็นสิ่งที่ช่วยในการตัดสินใจ ของผู้ปกครองในการซื้ออาหารให้แก่เด็ก กลยุทธ์ด้านการตลาดมีวิวัฒนาการปรับเปลี่ยนไปตามปัจจัย

สภาพแวดล้อมต่างๆ เพื่อให้มีความเหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจสังคม และพฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเป็นสังคมข้อมูลข่าวสารที่มีการติดต่อสื่อสารที่ฉับไว โดยเครือข่ายการส่งผ่านข้อมูลสารสนเทศหรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีการเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วจนกลายเป็นเครือข่ายการติดต่อสื่อสารไร้พรมแดน ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนผ่านช่องทางออนไลน์ ได้ถึงร้อยละ 24.60

2. ทักษะของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยด้านโภชนาการเด็กส่วนใหญ่ พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.09$, $SD=0.52$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยด้านโภชนาการสูงสุด ได้แก่ การให้เด็กล้างมือก่อนรับประทานอาหารเป็นสิ่งที่จะต้องทำ เพื่อป้องกันการเชื้อโรคซึ่งผู้ปกครองและเด็กเห็นความสำคัญในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ และได้รับข้อมูลข่าวสารในการปฏิบัติตัวอย่างต่อเนื่อง ผู้ปกครองจึงมีอิทธิพลต่อการรับประทานอาหารของเด็ก โดยเด็กจะรับประทานอาหารมาน้อย ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง เกิดจากทัศนคติ ความคุ้นเคย การฝึกหัด และการเห็นตัวอย่างของคนในครอบครัว ดังนั้น พฤติกรรมการจัดอาหารของผู้ปกครองให้กับเด็กมีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของเด็ก⁽⁵⁾ ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การเสริมเกลือไอโอดีนในอาหารให้เด็กรับประทาน ($\bar{X}=2.27$, $SD=1.84$) ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นประเด็นที่ควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีความรู้และเสริมทัศนคติที่ดีในการส่งเสริมภาวะโภชนาการ ซึ่งไม่สามารถแก้ไขได้เพียงหน่วยงานเดียว ควรมีการปรับปรุงร่วมกันแบบสหสาขาวิชาชีพ ร่วมกับเริ่มมีการส่งเสริมเกลือไอโอดีนตั้งแต่หญิงมีครรภ์ให้ได้รับอาหารเสริมไอโอดีนเพื่อภาวะโภชนาการที่ดีและเหมาะสมแก่เด็ก⁽¹⁴⁾

ทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยด้านส่วนประสมทางการตลาดส่วนใหญ่ พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.06$, $SD=0.42$) ส่วนในรายข้อ พบว่า การเลือกซื้ออาหารจากห้างสรรพสินค้า ตามคำแนะนำ เป็นสิ่งที่ทันสมัย มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.90$, $SD=0.29$) และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การสั่งซื้อผลิตภัณฑ์อาหาร online เช่น Lazada และ Shopee เป็นต้น ($\bar{X}=2.45$, $SD=0.94$) จากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นยาย มีอายุมาก การเข้าถึงข้อมูลด้านการตลาดส่วนใหญ่เป็นการดูโทรทัศน์ ยังมีข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูลในการสั่งซื้อสินค้าจากช่องทาง Online แต่มีความนิยมในการเลือกซื้ออาหารจากห้างสรรพสินค้าในตัวเมือง มากกว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดที่ตัดสินใจซื้อเป็นเชิงธุรกิจ⁽¹⁶⁾ คือด้านผลิตภัณฑ์มีหลากหลาย ส่วนผสม วิธีใช้ วันเดือนปีผลิต วันหมดอายุ ที่ชัดเจน ช่องทางการตลาดสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย เป็นข้อมูลที่น่าเชื่อถือ จึงเป็นสิ่งที่ช่วยในการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ได้ง่าย แต่พบว่าข้อที่ได้คะแนนน้อยที่สุด สำคัญอยู่ 2 ข้อ คือ ท่านคิดว่าการเลือกซื้ออาหารที่มีหลากหลายและรูปแบบบรรจุผลิตภัณฑ์ที่มีความแปลกใหม่เป็นสิ่งที่เหมาะสมกับเด็กและการมีส่วนร่วมในบ้าน นำผักในสวนครัวมาประกอบอาหาร เป็นสิ่งที่คุ้มค่าและประหยัด จากการศึกษานี้ทำให้ทราบว่า นอกจากการใช้สื่อดิจิทัลในการเข้าหาข้อมูล การให้เกิดทัศนคติที่ดีในการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกันภายในครอบครัว

ก็เป็นกิจกรรมที่สร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กมีภาวะโภชนาการที่ดีตามช่วงวัยได้ สอดคล้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในภาพรวม⁽¹⁷⁾ ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ที่บ้านอาสาสมัครและการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ควรมีนโยบายของโรงเรียนเพื่อให้เป็นแนวทางในการพัฒนาเดียวกัน

3. การปฏิบัติของผู้ปกครองด้านโภชนาการเด็กส่วนใหญ่ อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=4.37$, $SD=0.42$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยด้านโภชนาการสูงสุด ได้แก่ การให้เด็กดื่มนมเสริม อย่างน้อยวันละ 1 ถ้วย ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญและปฏิบัติต่อเด็กอย่างสม่ำเสมอ และมีการส่งเสริม สนับสนุนมีงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียวแจนงมกล่องให้เด็กที่มารับบริการที่ศูนย์เด็กเล็กทั้ง 4 ศูนย์ สอดคล้องกับการศึกษา⁽⁵⁾ กล่าวว่า เด็กวัยก่อนเรียนจึงควรได้รับอาหารหลักครบทั้ง 5 หมู่ ในแต่ละชนิดควรกินให้หลากหลายชนิด วันละ 3 มื้อ และดื่มนมเป็นอาหารเสริมให้เพียงพอทั้งปริมาณและคุณภาพตามที่ร่างกายเด็กต้องการในแต่ละมื้อ แต่ละวัน เพื่อให้เด็กได้รับอาหารที่ครบถ้วนและปลอดภัย จึงจะสามารถป้องกันแก้ไข และฟื้นฟูภาวะทุพโภชนาการของเด็กได้ ส่วนการจัดเมนูอาหารที่มีส่วนประกอบของผัก และผลไม้ ให้เด็กรับประทานได้คะแนนระดับปานกลาง เป็นคะแนนน้อยกว่าทุกข้อ ดังนั้นจึงควรส่งเสริมและให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในการจัดเมนูอาหารจากผักและผลไม้เกี่ยวกับประโยชน์ของผักด้วย สอดคล้องกับการศึกษาพฤติกรรมการบริโภคอาหาร ผักและผลไม้ของเด็กวัยเรียนในจังหวัดเชียงราย⁽¹⁸⁾ ในการวางแผนพัฒนานโยบาย และโครงการต่างๆ เพื่อให้นักเรียนมีภาวะโภชนาการตามเกณฑ์และให้เกิดสุขภาพที่ดีของเด็กวัยเรียนต่อไป รวมทั้งควรมีกิจกรรมร่วมกันภายในครอบครัว การดำรงชีวิตประจำวัน การจัดเตรียมอาหารในครอบครัว เป็นต้น

การปฏิบัติด้านส่วนประสมทางการตลาดส่วนใหญ่ อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=3.96$, $SD=0.32$) ข้อที่มีคะแนนสูงสุด ได้แก่ การโฆษณาทางสื่อดิจิทัลเป็นสิ่งที่ช่วยในการตัดสินใจซื้ออาหารให้แก่เด็ก การเข้าถึงข้อมูล การโฆษณาชวนเชื่อจากสื่อต่างๆ สอดคล้องกับ พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารเสริมลดน้ำหนักของนักเรียน⁽¹⁶⁾ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ที่บริโภคอาหารเสริมลดน้ำหนักเพื่อช่วยลดน้ำหนัก ซื้อผลิตภัณฑ์จากอินเทอร์เน็ต ส่วนการจัดชนิดของอาหารที่มีความหลากหลายให้แก่เด็กนั้น ได้คะแนนน้อยที่สุด เพราะผู้ปกครองส่วนมากจะจัดเตรียมอาหารให้บุคคลในครอบครัวรับประทานอาหารร่วมกัน ไม่ได้แยกชนิดของอาหารให้แก่เด็ก

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ผู้ปกครองควรมีความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติ อยู่ในระดับที่สูง แต่เมื่อศึกษาในรายละเอียดของข้อคำถามพบว่าควรมีการส่งเสริมโภชนาการเด็กและด้านส่วนประสมทางการตลาดให้แก่ผู้ปกครองแบบบูรณาการควบคู่กันไป ตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่ต้องมีความรู้แบบรอบด้าน เพื่อให้เด็กเติบโตมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมยุคปัจจุบันได้ สอดคล้องกับการศึกษาคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัย⁽¹⁹⁾ พบว่าการเจริญเติบโตของร่างกายของเด็กเป็นด้านหนึ่งที่ผู้ปกครอง

ควรให้ความสำคัญ การจัดหาอาหารที่มีความเหมาะสมตามวัย รวมทั้งการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการรับประทานอาหารให้แก่เด็กด้วย เพื่อให้เด็กเจริญเติบโตเหมาะสมตามวัยแบบองค์รวม นอกจากนี้ร่างกายที่มีภาวะโภชนาการที่ดีตามเกณฑ์แล้ว ผู้ปกครองต้องมีความรอบรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมทางการตลาดในหลายรูปแบบ การเข้าถึงข้อมูลจากสื่อดิจิทัล การโฆษณาสินค้า การบริหารจัดการในเชิงธุรกิจ เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้รับการบริโภคอาหารที่เหมาะสมตามช่วงวัย สามารถเด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขและผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรวางแผนงานด้านการให้ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติเรื่องประโยชน์ของสารไอโอดีนแก่ผู้ปกครอง
2. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคีเครือข่าย ทั้งการจัดเมนูอาหารที่เหมาะสมตามวัย การเข้าถึงข้อมูลด้านโภชนาการจากสื่อดิจิทัลต่างๆ และการโฆษณาเชิงการตลาดเกี่ยวกับชนิดของอาหารที่เหมาะสมสำหรับเด็กตามวัย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการส่งเสริมภาวะโภชนาการแก่กลุ่มครูพี่เลี้ยง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประจำตำบล
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติ เพื่อให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการวิจัย ลงมือฝึกปฏิบัติจากสถานการณ์จริง

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 [อินเทอร์เน็ต]. 2560. [เข้าถึงเมื่อ 2565 เม.ย. 18]; เข้าถึงได้จาก: https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422
2. Rosales FJ, Reznick JS, Zeisel SH. Understanding the Role of Nutrition in the Brain and Behavioral Development of Toddlers and Preschool Children: Identifying and Addressing Methodological barriers. Nutr Neurosci 2009; 12(5): 190-202.
3. จักรินทร์ ปริมาณนท์, ปุณณพัฒน์ ไชยเมลล์, สมเกียรติยศ วรเดช. ภาวะโภชนาการและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อภาวะโภชนาการในเด็กต่ำกว่า 5 ปี: การทบทวนวรรณกรรม. วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้. 2561; 5(1): 329-42.
4. ประไพพิศ สิงหเสน, ศักรินทร์ สุวรรณเวหา, อติญาณ ศรีเกษตริน. การส่งเสริมโภชนาการในเด็กวัยก่อนเรียน. วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้. 2560; 4(3): 226-35.
5. วณิสรา อองอาจ, สิริมา ภิญโญนันตพงษ์. การศึกษาพฤติกรรมการบริโภคอาหารของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2559;17(2):13-27.

6. วีรวัลย์ ศิรินาม. ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะโภชนาการของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่. [วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธรรณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธรรณสุขศาสตร์]. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่; 2561.
7. เบญจพรรณ อิติเลิศเดชา. คุณภาพด้านโภชนาการและการดัดแปลงอาหารกลางวันและอาหารว่างสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลจุน จังหวัดพะเยา. วารสารวิจัยสาธรรณสุข. 2564;14(2):80-93.
8. Wilcox LB, Kunkel D, Cantor J, Dowrick P, Linn S, Palmer E. Report of the APA task force on advertising and children. American Psychological Association. Public Affairs Office [serial online]. 2004 [cited 2017 Aug 12]. Available from: <https://www.apa.org/pi/families/resources/advertising-children.pdf>
9. Leigh G. Food advertising policy in the United States. [serial online]. International Food Policy Research Institute. 2007 [cited 2017 Aug 15]. Available from: <http://www.foodsecurityportal.org/sites/default/files/FoodAdvertisingPolicy.pdf>
10. Kotler P, Keller KL. Marketing Management. 14th ed. New Jersey: Pearson; 2012.
11. Bloom BS. Taxonomy of Education Objective Handbook. New York: David McKay; 1975.
12. Best JW. Research in Education. 4th ed. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall; 1981.
13. Cronbach LJ. Essential of Psychology and Education. New York: Mc-Graw Hill; 1984.
14. สำนักโภชนาการ กรมอนามัย กระทรวงสาธรรณสุข. รายงานการศึกษาผลของการให้ยาเม็ดเสริมไอโอดีนต่อภาวะโภชนาการไอโอดีนในหญิงตั้งครรภ์. กรุงเทพฯ: บริษัทสามเจริญพาณิชย์ (กรุงเทพ) จำกัด; 2562.
15. สุนิสา ชีวันโชติบัณฑิต, พอดิ สุขพันธ์. รูปแบบการดำเนินชีวิตและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนผ่านช่องทางออนไลน์ของบุคลากรกรมสอบสวนคดีพิเศษ. วารสารบัณฑิตศึกษา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. 2565;15(1):87-109.
16. วาสนา แสงทอง, รจนา เมืองแสน, สำราญ วานนท์, ยุภาติ สงวนพงษ์. พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารเสริมลดน้ำหนักของนักเรียนระดับอุดมศึกษาในเขตเมือง จังหวัดชัยภูมิ. “ศาสตร์ ศิลป์ กับการวิจัยเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” ครั้งที่ 4 ประจำปี 2562 วันที่ 11-12 กุมภาพันธ์ 2562; ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
17. จิรารัตน์ พร้อมมูล, ตรีทิพย์ เครือหลี่, ชุตินา เฟิงใหญ่, วิภารัตน์ สุวรรณไวพัฒนา. สถานการณ์ภาวะโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียนโดยมีครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วม ตำบลบ่อทราย อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธรรณสุขภาพใต้ 2561; 5(3): 169-84.
18. สุกัญญา บัวศรี, กมลทิพย์ ทิพย์สังวาลย์ และอนงค์ สุนทรานนท์. พฤติกรรมการบริโภคอาหาร ผักและผลไม้ของเด็กวัยเรียนในจังหวัดเชียงราย. พยาบาลสาร. 2563; 47(2): 24-35.
19. ยุภาติ สงวนพงษ์, ธนิตา ผาติเสนะ. คุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัย (อายุ 2-4 ปี) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ. วารสารศูนย์อนามัยที่ 9. 2563; 63(4): 41-55.